

Յ Է Լ Է Ք

ՄՈՒՍՍՎՎԻՐ

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃՃԱՐԻՅԷ, ՇԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻԻՖԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

ԹԵՐՃԵՄԵՅԻ ՀԱԼԸ ՏԻՒՆԵԱ

Հազրդաթ ճինսի պէշէրէ ճարը բերվանէ տիր տիւնեա ,
Իքմալը միւտտէթի էճէլ իշուն պիր լանէ տիր տիւնեա ,
Գատէմէյի ճերտիւպանըն քիմի էճէր քիմի չըգար ,
Լաքին հայանթ . . . ազըպէթի պիր կիւն վիրանէ տիր տիւնեա :

Պու ալէմտէ կիւլէն քի՞մ տիր . . . ճէ՞ տիր միւտաիմ լէզզէթեապ ,
Նէ՛ վար գատիմ , ճէ տիր մէթին ճէ՛ տախի պազը տըր աճապ ,
Տէյի՞լ մի քի քիւլլիւ ճէհտէ սատէ պիր գուլ իլէ էսվապ ,
Լաքին երնէ թէլաշ իշուն երւզ պին պէհունէ տիր տիւնեա :

Ազըլ սլմազ պիր արգուեա սէֆիլ ինսան օլմուշ էսիր ,
Չէքէր հատտսիզ տէրտ դամ երնէ, էֆքեարընտա գալըր միւսիրր ,
Հէյ վա՛խ . . . ճագիպ տիր ալէմի էճէլին գուրտուզու ճիսիր ,
Չուն պայ կէտա պիլմէզ կիրտապ տէյիլ տէ եա ճէ տիր տիւնեա :

Պու ալէմտէ իֆլահ օլմազ հըրս ու թամա իլէ մէճնուն ,
Արա գօրգմա պուլամազըն ահվալինտէն հիշ պիր մէմնուն ,
Աշգըլ աղլար տէրտիլ սէօյլէր իքիսի տէ երնէ մահգուն ,
Թա՛ թըյնէթտէն սէրխօշ էտէր պիր ճէվ մէյխանէ տիր տիւնեա :

Իշթէ տօսթում ճագշ էյլէտիմ եափըշտըղըն տիւնեա հալին ,
Պիր թօփ պէզտէն պաշգա եօգ տուր պուրտա հիշ հազըր սարիհին ,
Կէլ սէօզ աճնա գանաաթ էթ պու տուր տիւնեաճա իգպալին ,
Չուն պիր շէյ տէ պագասը եօգ տէօնէր զէմանէ տիր տիւնեա :

ՄԱՍԱՍ ԲՕՁ

ՄԻԻՃԻՊԻ ԻԹԻՆԱ ՊԻՐ ՎԱՍԻԵԹՆԱՄԷ

Փրրանսանըն Լիօն շէհրի զատէկեանընտան Մատամ Բօզ նամընտա պիր կէնճ գատըն, տիւշար օլտուղու իլլէթի միւշքիլէտէն էզատէյի սէր էտէմէեէճէյնի ֆէհմ իլէ, եաթմըշ օլտուղու էօյիւմ տէօշէճէյի պաշընա էն էմիհեթլի Ֆրանթիսգաւը Լուիզանա իլէ Ժօրթ իամինտէ օլան սատըգ խըտմէթքեարընը պիլ ճէլպ, սօն նէֆէսինի շու ճէվապլարը սէօյլէեէրէք թիւքէաիր իտի:

«Շիմտիեէ գատար սիզտէն կէօրմիւշ օլտուղում սատագաթը պիր վէճհլէ ինքեար էտէմէմ, իքինիլ տէ մուամմէր օլասընըղ, վէ սլտգը սատագաթ իւղրէ էթմիշ օլտուղունուղ պունճա խըտմաթըն միւքեաֆաթընը Ալլահտան ալասընըղ . . . սօն տէֆա օլարաղ սիղէ պիր վասիեէթիմ վար տըր մէէմուլ էտէրիմ քի, պէնիմ իքինիլ հաղգընտա տա միւսավաթ իւղրէ օլան մուհապպէթիմ, վէֆաթըմտան սօնրա պու վասիեէթիմին հիւնիւ իճրասընը տաիսի սիղէ պիր ֆէրիլէյի զիմմէթ ատտ էթտիրէճէք տիր:

«Գուղուլարըմ, իշթէ էօմրիւմիւն

թէլի գըրըմանա շուրտա պիր շէյ գալմասը, սիղին իչուն քէնտի նէֆսիմէ աիտ օլան վասիեէթլէրի եաղմըշ, վէ իգթիլալէրինի իճրա գըլմըշըմ տըր. վէֆատըմտան սօնրա պու վասիեէթնամէեի սանտըգճամտա պուլմանըղա ումարըմ քի, էտէճէյնիլ թապիյի օլան քէտէր արասընտա, սիղէ պիր թէսէլլիպաիշ մէմուլէնիէթէ վէսիլէ օլա պիլէճէք տիր:

«Մէղքիւր վասիեէթնամէ եանընտա, րահմէթլի զէվճիմին տիկէր պիր մուսատտագ վասիեէթնամէսի վար տըր. պունու հիշ պիր քիմէեէ միւտաիլէէ էթտիրմէքսիլին ագրապաւըղտան օլուպ, Իսփանիանըն թօլէտօ շէհրի Գերապայժաու չ, Անթուանըն քէնտի էլինէ եէթիշտիրմէլիսինիլ . . . օֆ . . . իշթէ . . .» տէեիպ, վէ պիր գաշտա մանասը աննաշըլմաղ ճէվապլարտան, վէ կէթտիքճէ հէնուղ պիր շէյ սէօյլէեօր օլտուղու տօտագլարընը գըլմըլտաթմասըյլա աննաշըլը պրօքրօսաեքշլարտան սօնրա րուհինի թէսլիմ էթտի:

Միւթէվէֆֆա Մատամ Բօզուն մէէմուլի փէք տօղրու չըգտը. նիչուն քի պու իքի սատըգլարըն, Մատամլարընը զայպ էթմէլէրի իչուն տիւշար օլտուղլարը քէտէր ու մաթէմ արասընտա, հաղգլարընտա իճրա օլունմուշ օլան վասիեէթտէն տօլանը տույտուղլարը մէմուլէնիէթ, քէնտիլէրինի աղ թէսէլլի էթմէտի:

Սըրա տիկէր վասիեէթնամէեէ կէլինճէ, հէր նէվի վաղիֆէեի հիւնիւ իճրա իլէ պէրապէր, իքիսի պիրլիքտէ ալըպ թօլէտօ շէհրինէ կէթիւրէրէք Անթուան Գերապայժաուա թագտիմ էթտիլէր:

Մուամիլէյհ վասիեէթնամէեի միւհ-

բիւ իլէ պուլտուղունտան տօլանը պու-
իքի սատըգ խըտմէթքեարլարա պե-
եանը մէջնունիեէթ էթտիքտէն սօն-
րա, աչըպ օգուտու քի շու մասլտէ
իտի :

ՎԱՍԻԵԷԹՆԱՍԷ

« 1812 սենեսինէ մախտուս ումու-
րումուն 3 նօւերօյու պիլանյօ սեժ-
ժերինսէ միւլրէսանը պեեան օյուն-
սուդու իզրէ, եմվաշը մանգուշէ, վե
դայրը մանգուշէսէն իպարէթ օյան
փիլլի վարիսանը 18 միլիօն ժը-
րանգա իպշաղ օյմուշ տուր :

« Պունուն 1 միլիօն ժըրանգը զեվ-
ձեմ Մասաւ Բօգա միւնհասըր օյուպ,
ֆէյժի մաիշա սարժ վէ իսթ իհյաֆե
մէեգունէ վէ միւզմէսիւրէ սիր :

« 17 միլիօն ժըրանգընա կէշինձէ,
պունուսա Խապանիանըն Թօշէսօ Գե-
րապայծառը Հ. Աննուան հագրէթ-
շերինէ իհաշէ եսէրիւ. շու շարժ իշէ
ֆի, պիր Թանէճիֆ վարիսի մէշումիւ
օյուպ, Սագսօնիանըն Տըրէզսա շէհրի
համաշարանընսա Թահսիլի իշլ իշէ
մէշոյու պուշունան մախտումիւ Բա-
գաշը Լէօնէլլի կէշիպ հիսսէյի իր-
սիշէսինի արաւաճագ օյուր իսէ, մու-
մաիշէյի Գերապայծառ զիֆր օյունան
17 միլիօն ժըրանգ վարիսանընսան
ֆէնսի իսթէսիլի գասարընը մախտու-
միւ մէրգումէ իծա, վէ պագիսինի
սաիսի միւնասիպ իսաշրամիսանէշերէ
մէֆեանիպ վէ ֆիլիսէշերէ պաիշ ու
հիպա էծսին :

« Վէ իշպու վասիեէմնամէմ, զեվ-
ձեմ Մասաւ Բօգուն վեժանընա
գասար նէզսինսէ մահմուդ գաշըպ,
իրաս վէ նիւմաշարընը աիւզ իշէ ի-
սարեսինէ, վէ եկէր օյուն մէվէշմէ
կէշիր իսէ, իֆիսինին Թէաշէիշիանէ

սարժ օյունսուզսան սօնրա, պասէշ
վեժանը րէէս իշ մաշի, շարժը մէգ-
պուր իզրէ մումաիշէյի Գերապայ-
ծառ հագրէթշերինէ Թէմաւէն Թէս-
շիւմ վէ Թէէսինէ, վէ մասագ Աշրահ
զէվձէմսէն էվիշէ մախտումիւ սէ վե-
ժանէսէր իսէ, ֆեաժէյի վարիսա-
նը մումաիշէյի Գերապայծառըն
ֆէյժի մաիշա աեասիլի իսաշրէթճու-
եանէսինէ Թերֆ վէ իհաշէ եսիշիւն :»

Ժ.Ս.Ն ՏԸ ԼԷՕՆԷԼԼԻ

1815 Oqmusnu 7 Լիօն

Գերապայծառ պու վասիեէթիւմէ-
եի օգուտուգտան սօնրա հէման Լիօն
շէհրինէ ազիմէթլէ վարիտաթը մէզ-
պուրէեի քեամիլէն զիմմէթինէ կե-
շիրմիշ իտի :

Բասգալ տը Լէօնէլլի բէտէրինին
վէֆաթընը, վէ աճըսընտան միւլթէ-
սիլէն վալիտէսինին տաիս իւմիտսիլ
խասթէլիքլէրէ տիւշար օլտուղունու
էշիտիպ, մէքթէպ միւտիլինտէն րուխ-
սաթ թահսիլի իլէ մուվագգաթէն
Լիօնա կէլիշ, վէ միւթէվէֆֆա բե-
տէրինին քիւլլիւ վարիտաթը իւզէրի-
նէ, Անթուան Գերապայծառըն հիւքմ
սիւրմէքտէ օլտուղունու կէօրմիշ իտի :

Բէտէր վէ վալիտէսինին զայպըն-
տան նաշի եանըպ թուլթուշան եիւ-
րէյի, մումաիլէյի Գերապայծառըն
քէնաի հագգը մէշրուի իւզէրինէ
հիւքմ սիւրմէքտէ օլտուղունտան տօ-
լանը պիւթիւն պիւթիւն բիւրաթէշ
օլտու, վէ սանըրսըն քի պաշընա կե-
լէճէք փօթնորնալար օ տագըգատու
կէօղիւ էօնիւնէ գաթարլանըր ըտը :

Պիր գաշ կիւն շուրտա պուրտա ահ
ու ֆիլան էտիպ կէզտիքտէն սօնրա,
պէօյլէ սէրսէրիլիքլէ կէտէնլէրին կե-
րի կէլմէեէճէքլէրին տիւշիւնէճէք

գատար պէյնի տուրուլտու, վէ իշին հալինի աննամագ իւզրէ կիւնիւն պիւրիսինտէ կէտիպ վուգուաթը Գերապայծառ հազրէթլէրինտէն իսթիֆսար գըլար:

Մուսաիլէյն մաալի վասիեէթնամէեի իսթար իլէ պերապէր, 17 միլիօն ֆըրանգ վարիեէթտէն օն պէշ միլիօնունու ոլթ թէֆրիգ խայրաթա հասր էթմիշ, վէ իքի միլիօնունու իսէ, քէնտիսինէ վէրմէք իւզրէ այրըճա թէվգիֆ էյլէմիշ օլտուլունու, վէ վարիտաթը մէվճուտէտէն քէնտիսինէ վէրմէք իշուն խմէհիյի մըգսար անճագ իքի միլիօն ֆըրանգ իտույինի պէեան էթտի:

(Գուսուրու պահեմ)

ԳԱՅՄԵՐԻՅԵՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԵՐԼՐԼՐ

Օնպէշինճի Աիւսխէսէն Տէվալ (սա. 229)

Սէօզիւ ամուճանըն ազգընտա եարը ուրագարագ «նէ՛ ալթը մշմը տէեու պաղըրաը Գօճա Սամուէլ, հէյպէթլի պիր սէս իլէ. վէ պիրտէն խըրս պաշընը պիւրիւեիւպ իպատուլլահ տուեոն, պէնիմ նիքեհալը գարըմը ճէպրէն ալը գօեօրլար մութլագա սիւտանալըգ էտէճէք տէեօրլար, պու նէ գիմէթ, նէ՛ շէրիաթ պուենա ճան օլան տաեանըր մը...»

(Եիւզիւնիւ ըզպանտուտա չէվիրիպ, վէ օնա խիթապ էտէրէք) ախպարըմ պու կէճէ թամամ սէքիդինճի տիր, սէօզ վագթընտա անըլըր տէրլէր. հէման պու սաաթլարտա իտի, պիր այգըրը գափու չալընտը, ագլըմըզ պաշըմըզտան ուչարագ գօշուշտուգ աշտըգ քի, Եղիա չօրպաճընըն ուչաղը կիօյ Արթին իլէ Հայտուտ Մուսթաֆա. վէ իքի տէ պաշգա բիւր սիւլահ հէրիֆլէր. — շիմտի կատարը կէօթիւրմէյէ կէլտիք չօրպաճընըն էվինտէ պիր չօճուգ վար էմզիրէճէք — տէտիլէր,

վէ հէր նէ էօզիւր կէօսթէրտիք, վէ օլամաեաճաղընա տաիր հէր նէ տէտիք իսէ գուլագլարընը թըգատըլար, վէ ատէթա սիւլահ գուլվէթինէ տալրանմահա գալգըշտըլար, վէ չօլուգ չօճուղու աղլաւտարագ, վէ մէմէտէ օլան մաասումճըղաղըտա սըզլատարագ պիր գաշ կիւնլիլէ տէեու, ալրէթի տալլաեըզ կէօթիւրտիւլէր, տուեոն... շիմտի տէ ալթը այ օրտա գալաճաղընը սէօյլէեօրլար ըմըշ, պու նէ իշ ճանըմ, մալիմիլ էօմրիմիւզ ճանըմըզ հէփ օնլարըն իսէ, ըրգըմըզ տամը օնլարըն տըր, արթըգ պու տաեանըլըր տէրտլէրտէն տէյիլ տիր, պու տէրէճէսինէ թէհամիւլ էտէպիլմէնին միւմքինի գալմատը, վէ պիշագ քէմիլէ տաեանտը օֆ... մէտէտ Ալլահ...»:

«Պու նէ տէմէք, տէտի իշլէրինտէն քէօմիւր կիպի սիեհա իալա պըեըզլընըն պիրիսի, պըեըզլընը սըլաեըզ վէ կէօզլէրինի խարմանլանտըրարագ. պիր ստէմին նիքեհալընը ճէպրէն զապթ էթմէք մի... Եղիա չօրպաճը տէյիլա՛ ճան ալըճը օլա տաիր, ալիմ Ալլահ շիմտի էվինի աթէշէ եագմալը, վէ գարընը ալըզ չըգմալընը»:

«Հիշ պիրինիլ ճէսարէթ էթմէսէ, տէտի. էօթէտէն չօփուր պօզղունու վէ սէյրէք պըեըզլը սինիրսիլին պիրիսի. պէն եալընըզ պաշըմա շիմտի կէտէր, գարընը էլտէ էտէր, վէ գուշուն գանատը իլէ կէթիւրիւրիմ»:

«Էօյլէ սէօզ օլմազ, պաղըրըշտը պու ճէվապա գարըլըգ պիր գաշը պիրտէն, վէ գարըլըգ սիւրէթտէ պիրիսի, պիլ պուրտա. պօսթան հիւլիլլիմիւեիւզ... տիկէրի գանճա պէրապէր մանճա պէրապէր տէմիլէր, վէ իւշիւնճիւսիւ պիրլիքտէ էօլմէլի պիրլիքտէ տիրլմէլիեիլ» սէօզլէրիլլէ մէճլիսի խարըլտընա վէրտիլէր:

Պու արատա իշլէրինտէն էն պահատըր օլան փապուճու Մինաս ուսթա «լաֆղըլա էյլէնիեօրսունուզ... հայտէեին պագալըմ նէրէ կիտիլէճէքսէ» տէեէրէք աեաղա գալգտը, վէ տիկէրլէրինտէ ա-

եազլանտըրտը, վէ իւզէրլէրինտէ պու-
լունան սիւհլարտան պաշգա, Գօճա
Սամուէլին էվինտէ տախի փալա փուսաթ
տապանջա պըրագմաեղ պէյլէ պիր գու-
շանտըլար վէ գըվրանտըլար քի, Գարա-
պալը տէյիլ ա՛ շէյթան պիլէ սէմթլէրին-
տէն կէշէմէզ օլտու...:

Չունքի գըեաֆէթլէրի, պաշլարընտա
պիրէր սիֆրի քէշէ քիւլահ, տիզլէրինտէ
սըգմա գըլ շալվար, վէ ումուզլարընտա
տախի պիրէր Մըրըզ մէշահը, վէ պա-
զիլէրինտէ իսէ Մարաշ ապասը կիպի շէյ-
լէրտէն իպարէթ օլուպ, վէ գօնճու տիզ
գափազլարընա գաւտար օլան ճիզմէլէ-
րինին էօքճէլէրինտէ էօյլէ մահմուզլար
վար ըտը քի, տիւզիւեէ էէօրիւմէքտէն
գօրգուլան ալթը պուզլու գարլարըն իւ-
զէրինտէն, պուշլար գօշարագ պիլէ կէ-
տէ պիլիթ իտիլէր:

Համամը Մարկոս իշին կէրէյի կիպի
սարտըղընը պիլիպ, «պըրէ պապալարըմ
սիզի կէօրէեհիմ պէնի րէզիլ էթմէեհին»
տէեէրէք վէ գարլընըն զէվճի Գօճա Սա-
մուէլի տէ պուշլարըն իւզէրինէ գուման-
տան թաեին էտէրէք, պու պիր ալայ
փէքիէօզլէրի ալըպ տըշարը չըգտը. վէ
հէր նէ գաւտար աեազլարընըն սէսինի
սազընըպ եափճա պաամալարընը թէնսիպ
գըլտը իսէ տէ, տօնմուշ զօգազլարտան
տօնմուշ չիզմէլէր իլէ կըճըրտըսըզ կէթ-
մէնին իհթիմալի օլմատըղընտան իքի
թարաֆը գարտան տաղ քէսիլիպտէ, օր-
թա եէրինտէ անճագ պիր ատէմ կէշէ-
պիլէճէք գաւտար ճըյիլա պուլունան զօ-
գազլարտա արգա արգաեա տիզիլէրէք,
վէ պիրպիրինէ իլափլէ օլունան կըճըրտը-
լար կէշտիքլէրի եէրի վէլվէլէեէ վէրէ-
րէք գարարկիր օլան մահալէ տօղրու
կէտէրէլ իտի:

Ս.Լ.Թ.Ը.Ն.Ճ.Ը. ՊԱՊ

ԶՅՈՒՂՈՒՆ ԳԱՅԸՐԸԼՄԱՍԸ ՎԷ ԶԱԹԵՄԱԼԱՐ

Էվլէլէրի պապտա հալլէրինի հիքեաեէ
էթտիլիմիզ պիր ալայ հէրիֆլէրին ղայ-
պուպէթլինտէն սօնրա, պիր պաթ գա-

տար սիւրտիւ սիւրմէտի Սէլահէտտին
համամը իթթիսալինտէ պուլունան տէպ-
պաղիսանէ էսիյինտէ, վէ հէր պիրի-
սի պիր քէօշէտէ փուսուշուպ ափա պէք-
լէեէն պիր թագըմ Գարապալըլարըն գու-
լազլարընա, կէճէ սուգուլթուղու արա-
սընտա խաթթ խաթթ էտէրէք պիր պիրի
արգասընա տիզիլէն պիր թագըմ աեազ
սէսլէրի իլիշտի:

Գուլազլարընը տիլքի կիպի տիքտիլէր,
վէ տէնէտիլէր քի, Գիշի գափուշուն
Սէլահէտտին համամը թարաֆընա օլան
էօլունտան կէլիեօր իտի սէս:

Տէրագապ տէօրթ գօլա թագսիմ օ-
լունուպ, իքիսի պուրճուլն տիպիլնտէ, վէ
սէպզէ պաղշէսի իթթիսալինտէ օլան հա-
սըլը քեարիսանէսի եանընտաքի սուլթէ-
րագիսի տիպիլնէ, պիր գաշը տախի համ-
մամ մէյտանը իլէ հանտէյին տիկէր թա-
րաֆընտա պուլունան Գիշի գափու Էօ-
լունա եէրլէշիպ, պագի գալանլարընտէ,
օլտուզլարըն եէրտէ քէնտիլէրինէ պիր
շէքի տիւզէն վէրտիլէր:

Արատան նէ կէշտի նէ կէշմէտի թէ-
րագի տիպիլնտէ փուսուշուն Գարապալը-
լար իլէ, Էօլա տիզիլիպ կէլմէքտէ պու-
լունան Էօլճուլարտան ալըլըպտա,
գարլարըն եարարագ գարաթըլարա տօղ-
րու սալտըրմըշ օլան պիր քաշ քիշի պէյ-
նինտէ, պիշագ պիշալա պիր շաթըլմա
տըր պաշլար:

Պու Էօլճուլար Եղիա չօրպաճընըն է-
վինտէն, չօճուգ իլէ կատարը ալտըգ-
տան սօնկրա ափտէթ էտէն համամը
Մարկոս ուսթա թագըմընըն թա՛ քէն-
տիլէրի իտի:

Վէ իլէրի աթըլըպտա Գարապալըլարա
սալտըրանլար տախի, հալլէրինի նագլ
էթտիլիմիզ ըզպանտուտ իլէ փապուշճու
Մինաս ըտը:

Պունլար տագըմճագ Եղիա չօրպաճը-
նըն էվլինէ եազլաշընճա, Մարկոս ուս-
թա եալընըզ գօճա Սամուէլի ալարագ,
վէ տիկէրլէրինի կէրիտէ պըրագարագ,
ուսուլ ուսուլ գափուշուն տէնկինի պուլ-
տու, վէ էվլլինտէն թէրթիպ օլունտու-

ղու վէճհէ քէօրէք կիպի յօյ՛... յօյ՛... էթմէտէ գափուտուր աչըլըպ, վէ չօճուգ գուճաղընտա օլտուղու հալտէ սիւտանա կատար տըշարը չըգմըշ ըտը :

Պէրապէր ալտըգլարը ճիզմէի, վէ ապանը մէրգուճէի կիյտիրտիքտէն, վէ չօճուղու տախի պիր գաթ տահա սարըպ սարմալաեարագ Գօճա Սամուէլին գուճաղընա վէրտիքտէն սօնրա, արգատաշլարը իլէ պիրլէշմիլէր, վէ թէնհա եօլլարտան ալտէթ էթմէք իւզրէ օ ճիհէթի թէճվիպ էթմիլէր իտի :

Աքսի շէյթան պուրաեա գատար իշի հալինէ թէրք էտիպ, պուրաճըգտա արթըգ շէյթանըղա սաշլամըշ, վէ պուռնարըն պաշընա եաղտըրմագ իւզրէ պիր չօգ պէլլար հազըրլամըշ ըտը շէյլէքի :

Թէրագի տիպինտէ օլան գարարթըլար ուսթա Մարկոսուն կէօզիւնէ իլիշիպ, վէ միւզիրր քիմէլէրտէն օլտուղուէն ալթտէք, հէման եօգարըրտաքի եազըլան իքիլէրէ, օրաեը կէշինճէեէ գատար պու գարարթըլարը իշլալ էթմէլէրինի թէրթիպ էթտի, վէ պուռնարըն գարարթըլարա տօղրու սալտըրմալարը պու սէպէպէ մէսնի իտի :

Իշթէ պու թէրթիպ իւզրէ պուռնար սըեըրա պիշագ գարարթըլարը կէրէշի կիպի իշլալ էտէրէք, օլտուղլարը եէրտէն պիր նօգթա փայը սալթթմամագտա պուլլունտուգլարը սըրատա, համմամճը Մարկոս թէքմիլ թագըրմըյլա օ պօրաեը աթլաթմըշ, վէ համմամ մէյտանընա տօղրու վարմըշ ըտը, պիր տէ նէ՛ պագարսըն սաղտան սօլտան նօգթա պէքլէեէն տիկէր Գարապալըլար պուռնարը սարտըրադ սիւրիւպ, տէպպաղխանէ էսիյինտէ պէքլէմէքտէ օլան արգատաշլարը չըրնաղընա քիւրէլէտիլէր :

Համմամճը Մարկոս պագտը քի էլամէթ եալիշի տէյիլ... հէման քէնտիսինէ մալսսուս օլան ճէրպէգէ իլէ պիր գըլ էտիպ, գըլ փայը արասընտա նէ՛ էթտի էթտի գուճաղընտա չօճուգ օլան Գօճա Սամուէլի, գարըսը կատար իլէ պէրապէր, պիշագլար արասընտան սըեըրտը չըգարտը. վէ պագի գօլ գուլվէթի, պագի

փալա սալլամա, վէ պագի տալի իւզէրինէ եէօրիւեէնլէրէ գար սալլուրմա իլէ, պիր թագրիպ քէնտիսիտէ իլէրի ֆըրլատը. վէ մասսուճուգ աղլաեարագ, կատար իսէ գօրգուսուռտան ճէնագէ ընկի պաղլաեարագ ուղրունա գաթըպ, չաթըլմա մահալլինտէն հայլըճա ուզատը :

Փասուլճու Մինաս իլէ ըգպանտուտ պու թարաֆտան չըգան կիւրիւլու սէսինի ալըպ, թէրագի տիպինի թէրք իլէ իմոտա եէթիլտիլէր, վէ օրտաքի Գարապալըլար իսէ մուհասէրէտէն գուրթուլարագ, վէ պուռնարըն բէշլէրինի պըրագմաեարագ կէլիպ չաթըլմա մահալլինտէ պիրլէշտիլէր :

Ճիւմէսի կէօյիւս կէօյիւսէ կէլէրէք եագա փաշա օլմատա, վէ եալպըրտագ փալալարըն գարանըգ իշինտէ պիրէր չառըրագ կիպի, պիրի էնիպ օ պիրի գալգմատա, համմամճը Մարկոս տալի իլէրի իլէրի վարմատա իտի :

Լաքին հայահաթ՛... պու տէօյիւշկէն արգատաշլար նաֆիլէ եէրտէ վար գուլվէթլէրինի սարֆ էտէրէք, խասիմէրինին իքիսինի եարալաեըպ գանլարընա պօեանմըշ օլան գարլար իւզէրինէ եաթըրմըշլար, վէ պագիլէրինի տէ եարը ճանը գաշըրմըշլար ըտը, նիշուքի պու չաթըլմա հէնկեամընտա միւրիւր էտէն էյեամ, տիւշմանա պիր աղիմ ֆուրսաթ գագանտըրմըշ ըտը :

Եանի եղիա չօրպաճը էվինտէ վուգուաթ սննաշըլարագ, պու իշին էվլէլինտէն պէրու օրտա եաթըպ գալգան Հայտուտ Մուսթաֆաեը, վէ էվտէ պուլլունան ֆիլ ճիւմէ սէյիւս վէ էթպաանը, վէ հաթթա օլ կիւռլէր պիր մասլահաթ զըմնընտա եղիա չօրպաճընըն հիմաեէսինէ իլթիճա էթմիշ օլան իքի նէֆէր տալի քէօյիւս Բեահեանը բիւր սիւհա օլարագ արգալարընտան սալտըրմըշլար ըտը :

Մէրգում Մուսթաֆա ալընը գաշըրմըշ գուրթ միսալի զօգաղա տիւշէր տիւշմէզ օ եանընա պու եանընա սալտըրըպ, ագըպէթ կէճէնին սուգուլթուղու արասընտա Սէլահէտալին համմամը թարաֆընտան գուլաղընա տօգունան կիւրիւլ-

տիւեէ մէսնի, օ՛ սէմթէ սափտը. վէ գա-
րանլըգ իլէ պէրապէր շիտտէթի հըրսը
իլէ տիւման պիւրիւմիւլ օլան կէօզլէրի
պիր չէյ քէստիրէմէմէքտէ իքէն, աճէլէ
կէթմէտէ անաղընա տօզ ունան, վէ թօլ-
լանըպ թօլլանամամագտա պոլլունան
մէճրուհլարտան, պոլնլարըն իլէրի տօղ-
րու կէթմիլ օլտուգլարընը աննատը, վէ
մէճրուհլարա «Բէտէր էթմէհինիլ շիմտի
հէման սիզին ինթիգամընըզտա պէրա-
պէր ալըրըմ» տէնէրէք, վէ արգատաշ-
լարընա եէնի պիր թէրթիպ վէրէրէք,
պիրէրէք հարգ աթլամըլ օլան իրի ա-
տըմլարը գալլարըրը :

Տիկէրլէրի վազը օլան զալէպէտէն սօն-
րա քէօք օտալը գօնաղըն տէնկինտէ հէ-
նուլ համամաճը Մարկոսա գալլուշմուշ
օլտուգլարը սըրատա, մէրգուլմիւսթա-
ֆա պոլնլարը թագաթագ եագալատը :

Ձէվալլըրարըն պիր գաշը խաֆիֆէ
եարալանմըլ, վէ տիկէրլէրի տէ չօգ եօ-
րուլարագ պիր եէնի գալլաեա տահա
կիրիլէճէք հալ վէ մէճալլէրի գալլամըլ
օլտուգլունտան, պոլ պօրաեը տա աթլա-
տա պիրէճէքլէրինի ազըլարը զինհար ալ-
մազ րըր : (Մապրսի սօնրա)

ԻՆՍԱՆԼԱՐԸՆ ՃԻՆՍ ՎԷ ՄԻՋԱՃԼԱՐԸ

Օնպիշինճի նիսխսեհնեհնեհն (սա. 240)

6. Ճէտիտ Ձէլանտա բուէսաւըն-
տան պիրիսի տիր, պուրասը իքի գը-
թա ճէզիրէ օլուպ, էհալիսի էվլէլճէ
ինսան էթի եէր զանէթ վաշի պիր
հալտէ իտի իսէ տէ, սօնրատան ին-
կիլթէրրա հիւքիւմէթի ալթընա կէ-
չէրէք չօգլարը խրիսթիան օլտուլար,
վէ մէտէնիսէթ տաիրէսինէ իտիսալ
օլունտուլար :

Պէշինճի բէսիմտէ օլանլար Ամէրիկ-
եան Հնդկի տէնիլէն միւլթէլիֆ վաշ-
չիլէր տիր . Գօլմպոսուն Ամերիգանը
պոլլոտուղու զէման պիրտէն Հինտէ
վասըլ օլտուլմ զաննըլլա պոլնլարա

Հինտլի տէմիլ օլմասընտան, պոլ իսիմ
պագը գալլըլ արը :

Պոլ ճինսլէր Ամէրիգատա թէէսիս
օլունան շէրիֆլի մէտէնիսէթէ մու-
գապէլէ էտէմէեէրէք չօգլարը տաի-
րէյի մէտէնիսէթէ իտիսալ, վէ նէչլէրի
տաիսի միւլթիւհալ օլուպ, էլ եէվմ
վաշիլիքտէ պագը գալան ճիւզի
մրգտար վար իսէ, անլէրտէ ճէնուպի
Ամերիգանըն իչէրիլէրինէ, վէ Մէքսի-
գօնուն տաղսալ եէրլէրինէ չէքիլմիշ-
լէր տիր . վէ պիւթիւն կիւն մէշղու-
լիսէթլէրի հայվանաթ ալճըրըլընտան
իպարէթ տիր :

Մէտէնիսէթէ տաիսիլ օլանլարը
էվլէր, շէհիլլէր, մէքթէպլէր վէ տէ
քիլիսէլէր ինչա էտէրէք, ուլում ու
սանաի ճիհէթլէրիլէ զանէթ իլէրի
կէթմիլլէր, վէ իրիսթիանլըղը տաիսի
գապուլ էյլէմիլլէր տիր :

Ալթընճը բէսիմտէ կէօրիւլէն եա-
պանիլէր տաիսի, Չուլու աքէրլէրի
տիր . Ֆէլիսին սէքիլինճի ճիւզիւ-
նիւն 83իւնճիւ սահիֆէսինտէ Չուլու
ճիհէթի հագգընտա պագիմալիւմաթ
իթասընը վագթըլ ախէրէ թաալիգ
էթաիլիմիլ մաալիւմ տիր, իլթէ օ
պապտէ պաղի մալիւմաթը մուլթա-
սարէ իթասընա պուրատա միւսարա-
աթգըլընըր. Աֆրիգանըն Չուլու մէմա-
լիքի, Հնդկաց Ովկիանոս թարաֆընա
օլան սահիլինէ, եանի իւմիտ պուր-
նունուն թարաֆը շարգիսինէ իտապէթ
էտէր պիր գըլթա տըր . վէ Ղարպէն
ճէնուպէն վէ Շէմալէն, Աֆրիգանըն
ինկիլիլ հիւքիւմէթի թահթընտա օլան
մէմալիքէ հէմհուտուտ տուր :

Չուլուլար, ճինկի սիեաճ, վէ չըպ-
լագ ատէմլէր օլուպ, հէյպէթլի վէ
էօրֆիւլիւլ էհէլլէրի, վէ իրի եարը

կէօյտէլէրի, վէ էզհէր ճիհէթ ճա-
նալարվարի մուամէլէլէրի իլէ մէշուր
տուրլար:

Մէսքէնլէրի, Լափօնիալըլար եա-
լսօտ Էսքիմալըլար կիպի, պիրէր եէր
ալթլարը օլուպ, անճագ օնլարըն պու-
հալի իխթիեար էտիլինէ, եէրլէրինին
շիտտէթի շիթաար, վէ քէնտիլէրին
ֆագըը հալի սէպէպիլէթ վէրեր ի-
տուլի մէշուզ իսէ տէ, Զուլուլա-

յիւ իւզրէ թօփուզ, մըղրագ, օգ, վէ
գալըան տըր:

Նասըլքի եօգարըտա զիքր օլուն-
տու պունլարըն եէրլէրի, իւշ թա-
րաֆտան ինկիլիզ հիւքմիւ ալթընտա
օլան դըթալարա հէմհուտուտ օլտու-
ղունտան, պիր դարար օրալարա
թասալլութ էտէր օլմալարը, կէտէրէք
ինկիլթէրա իլէ խուսումէթէ, վէ տէ
մուհարէպէեէ սէպէպիլէթ վէրտի.

ՉՈՒԼՈՒ ԱՍՔԷՐԼԷՐԻ

լըն եէր ալթընտա մէսքէն գուրմա-
լարընըն սէպէպի պիւս պիւթիւն պաշ-
դա օլսա կէրէք տիր:

Եանի պունլար զաեէթ զափաշէր,
տէօյիւշկէն վէ վահշի քիմէլէր օլ-
տուղունտան, մէսքէնլէրինի քէնտի-
լէրինէ պիրէր մէթէրիս իթթիսաղ
էթմիլէր տիր տէնիլէ պիրիր:

Պու վահշիլէրին օթուզ եաշընտան
աշաղը օլուպ տա էլի սիլահ. թութա
պիլէնլէրի, ումումէն ապէր թանըլըպ,
սիլահլարը իսէ ըէսիմաէ կէօրիւլտիւ-

վէ 1879 թարիխնտէ պիր շիտտէթի
մուհարէպէտէն սօնրա, ինկիլիզէրփա-
յիթալթլարը պուլունան Ուլունտու
զապթ վէ թախրիպ էթտիլէր, վէ
Զուլու հիւքիմտարը Սէթթիվաեօեու
տաիրէյի իթաթա կէթիրտիլէր:

Պըրանսանըն մախլու իմէրաթօրու
միւլթէվէֆիա Գ. Նափօլէօնուն օղլու
Լուի Նափօլէօն 23 եաշընտա օլտու-
ղու հալաէ, ինկիլիզ թարաֆընտան
կէօնիւլիւ օլարագ պու մուհարէպէ-
տէ պուլունտու վէ թէլէֆ օլտու:

ՀԱՅՎԱՆԱԹՐ ԴԱՐԻՊԷ

Ա.

ՈՒՍԹԻԹ

Պրրազիլիա տաղարընտա պուլու-
նուր, վէ Ուխաթիթ թէսմիեէ օլունուր

աշընտըրըպ թիւքէթմէեէ մաիլ պու-
լունտուգլարը վազիհ տիր:

Թիւլէրի պօզ վէ գըսա, վէ ու-
մուղլարընտան թա կէօլիւլէրինէ գա-
տար իքի եանլը գարա օլտուղու կի-

ՈՒՍԹԻԹ

պիր ճինս հայվան օլուպ, բէսիմէրին-
տէն միւսթէպան օլաճաղը իւզրէ զա-
եէթ զարիպ վէ աճիպ պիր շէք ու
հէյեթթէրի վար սըր:

պի, գուլուգլարը օրթասընտան պաշ-
լարընա գատար պիր տէ կիւզէլ չիզ-
կի չէրիմիշ կիպի տիր, ալընլարը օլ-
թասը ազ, վէ իքի գուլազլարը եան-

ՖԻԻՐԷ

Պու հայվանլարըն եիւզլէրի, ինսան
եիւզիւնէ միւշապիհ, վէ տիշլէրի տա-
իի օթուզ իքի ասէտ օլտուղու հալ-
տէ պիր գարար կըճըրտաթմազ իլէ

լարընտան սէրբիմիշ բէրչէմլարի ին-
ճէ թիւլէր իտէ, հիշ պիր հայվանա
մախսուս օլմատըղը մութլազ տըր:

Էլ վէ գօլլարը վէ հաթթա գույ-

ըողլարը պիր ճինս մայմունս պէն-
զէր օլտուղու, վէ քէնտիլէրի իսէ զի-
եատէ գօրգադ հայլանաթտան պու-
լունտուղու տէրքեար տըր:

Բ.

Ֆ Ի Ի Ր Է

Պէրպէրիսթան եատիկեարը օլտու-
ղու հալտէ, իսփանիալըլար մարիֆէ-
թիլլէ էվրօպանա թանրթտըրըլմը
օլան վէ Քիւրէ իսմինտէ պուլունան
հայլան, դան սօրուճու ճանավար-
լարտան պիրիսի տիր:

Պու հայլան ույգուեա ղանէթ մէճ-
պուր օլուպ, ալըշգանլարընը քէնտի-
լէր իշուն եափըլմըլ գաֆէսլէր, եա-
խօտ ֆըշըլար իշինէ սէրիլմիշ ուֆադ
շիլթէ իւղէրինտէ պէսլէրլէր օլտու-
ղու հալտէ, պունլարտա պիր գարար
եոլմուշադ տէօշէյէ եան կէլիպ ույ-
գու չէքէրլէր, վէ եալընըլ գարընլա-
րը աճըլմասընտա օեանըպ եէեէճէք-
լէրինի եէր եէմէլ պէ թէքրար ույ-
գուեա կիրէրլէր: Ֆիւրէնին թիւլլէրի
ալըդ գումրալ վէ ինճէ, պաշը ուղուն
վէ չիրըինճէ, վէ քէնտիսինտէ օլան
պիր ֆէնս գօգու իսէ, թէհամիլ օ-
լունմալ հալտէ տիր:

Պու վահշի հայլանըն եալրուլարը-
նը եէմէսի, վէ պիր թագըմ հայվա-
նաթըն ալէլիսուսուս թալլանըն իւ-
ղէրինէ ճանսըլ սիւրէթտէ սիւրսալ
էլլէմէսի իշուն, ալճըլար ղանէթ
հէօրմէթլէ պէսլէրլէր, վէ ուղուն
պաղլար իլէ պաղլը օլտուղլարը հալ-
տէ գըրտա թալլան իւղէրինէ սալը
վէրիլլէր քի, ըէսիմտէ կէօրիւտիւլիւ
վէճհլէ, բէնչէսինէ տիւշէն թալլանըն
տէրէսինէ չուլլանմասըլա պաղլը-
տա պաղլըրտա գանընը սօրմասը պիր
օլըր:

ՔԷՏԻ ԻԼԷ ՖԱՐԷԼԷՐ ՄԷՃԼԻՍԻ

Ղանէթ ալնը պիր քէսի⁽¹⁾
Պիր խանէսէ փէֆ ազըրն,
Ասլա Ֆարէ սէսէլքմէլ
Տաիմ վէրիքի գըրըրն:
Հէփ Ֆարէլէր չօգ կիւն աճ,
Գալսը պիքապ պիլիան,
Չուն սէլիքսէն չըգմազըլ
Իքլաֆ էսէրսի ինքան:
Վէրսի պու շէյ չօգ քէսէր,
Շաքըրքը հէփ Ֆարէլէր,
Շու քէսիսէ պիր չարէ
Օլմազսա պօճ... սէսիլէր:
Հէփսի մաղմում միւքէսէր,
Պիր սարպ երէ կիքսիլէր,
Տէրսին սէրմանը իշիւն
Ազըր մէնիս էքսիլէր:
Գօեուպ իբի օրքանա,
Թէրֆ էքսիլէր աւանա,
Տիպսէն միւսին պիր Ֆարէ
Բէթին կէշի սըրանա:
Տէսի պէ հէյ... գարսաւար,
Պու սէրէ պիր չարէ վար,
Եկէր պունու եափարսալ
Քէսի մուքլալ սասալար:
Պիր հէսարէք քէսպ էքիպ,
Օլմամալը միւսէլէիպ,
Թագմալլըքըլ պօյնունա
Պիր չընկըրսալ պաղլը իք:
Չալիմ քէսի օ' հալսէ,
Ճիւղի գըլ/ էքսէ պիլէ,
Աննարըլ քի գանճա վար
Պիգէ սէլիք ամասէ:

(1) Բազմապէսէն մանաէն քիքնէլ:

Պու սեօզ չօզ պէյէնիսի ,
 Պիւեիւք քիւչիւք քէյֆլէնսի ,
 «Գալսը քի չընկըսաղը
 Բիւք քազանագ» սէրլէրսի :
 Լաքին պու նէ՝ զօր խքսմէք ,
 Բիւք էսէնէք նէսարէք ,
 Պիրի անգին գըլսը արգ ,
 Տիկէրի սէ մաազէրէք :
 Բիւքի էօզը էքսի սիննին ,
 Բիւքի սէօքսիւ հէփ սէրսին ,
 Բիւքիսի քուքսու սէպէպ
 Նապուլարը քէսէքին :
 Լաքին պիր պօզ ճին չազմագ ,
 Օլսու քալիպի մուքլագ ,
 Տէքսի քուքուն քէսիքի
 Պէն քազարըմ չընկըսագ :
 Հէփ Ֆարէլէր պու լաքագ ,
 Գօփարսըլար գանգահա ,
 Վէ պուլուպ պիրէր սէլիք
 Զըզմասըլար պիր սահա :

ԳԵՍՍԵՏԷՆ ՆԻՍՍԷ

Պէօյլէ մէճլիսէր օլուպ հէզար քէզ ,
 Նէճէ գարարլար պուլմուլ տուր թէօքէզ ,
 Նիչուն տէրիսէն կիւլ էթ տէ պազ քի ,
 Պին միսալ տէրսէմ երինէ թիւքէնմէզ :
 Նէճէ աճիլլէր քէվզ էլ գուտուրէթ ,
 Մալիսիւլէնապէլ էտէր մէշվէրէթ ,
 Զօզլարտա վար քի հէման վէրիպ բէնա
 Իճրա պապինտէ գուրար երւզ սին քէնա :
 Պազիլէր տալի հէր շէյէ հիւմէթ
 Իչուն սէօզ վէրիպ հիչ գըրմազ սէօհպէթ ,
 Լաքին հայըֆ քի հինի իճրատէ
 Սօն ֆարէ կիպի էտէր հարաքէթ :

Ս Է Ա Տ Է Թ Ի Ի Ն Ս Ա Ն Ի Յ Է

Օնպէշինճի նիւսիսէն սեւլամ (սա.237)

Պահարմըզը իզահ էտէլիմ. մէսէլա
 մէթաքիզիզա եա տաիր խուսուսլարը
 մէվգուի պահա էտէրէք , ստորոգեղի-
 լէրինին միւղաքէրաթընտան , վէֆիլան
 ալիմշունու շէօյլէ սէօյլէմիշ , ֆիլան-

ճատա չու քէլիմէհի մէվգիինտէ իսթի-
 մալ էթմէմիշ , եախօտսատատը թէճա-
 վուզ էթմիշ կիպի գըրիմ իզաշար , վէ
 պազիտէ պէտզէպանլըզլար էթմէք
 Տիւմնլուղունտան⁽¹⁾ , վէ շարթընճա
 օլան ալիմէրին թէնէֆիլուր էտէր
 օլտուզլարը թապաեըճըլըզլար իլէ ,
 հէր նէվի թէէլիֆաթը , պիր ճիհէթ
 վէ պիհանէ իլէ իսթիհզա էյլէմէք
 Մոմսլուղունտան⁽²⁾ . վէ իլմի մանթըզ-
 իլէ իլմի իլահի թաթպիգաթընա
 չալըմագ պուտալալըզլունտան հիչ
 պիր ֆայիտէ չըգարըմատըզտան
 պաշգա , վադըթլար ապէսէ , վէ մու-
 հասէնաթը մաթլուպէ հալա իլէ նէ-
 ֆէսէ ֆէտա օլուր կէտէր :

Պու խուսուսա էսպապը միւճիպէ
 օլարագ փէք չօզ ֆըզրալար պուլու-
 նա պիրի իսէ տէ , պուրատա խա-
 թըրա կէլէն պիր գաշ տէլիլն իւ-
 թարըյլա իթիֆա օլունուր շէօյլէքի .
 լիսանըմըզ քէլիմաթընտա թըպըզ
 թիւրքի վէ Ֆարսի լիսանլարը կիպի
 միւղէքքէր (արական) վէ միւլէննէս
 (իգական) խասսիեթի , վէ թէսնիեթ
 սիյղէսի օլմատըզը հալտէ , պազի
 միւլէլիֆինի սալիֆին , Արապճա վէ
 Բումճա լիսանլար միսիլլու էրմէնի-
 ճէտէ տէ , զիքը օլունան խասսիեթ-
 լէրի իհտաս էթմէք թէճըլպէսինէ
 չըգըշմըշլար ըտը , սէնէլէր իլէ եօ-
 ղուլուպ , վէ սարֆը էֆքեար ու իգ-
 թիտար էթմէլէրինտէն նէ գազանմըշ
 օլտուլար ... տէյիլ մի քի իւսթէսինէ

(¹) Պու ատէմին թէրճէմէյի հալի իչուն
 Ֆէլիթին 10ունճու ճիւղիւնիւն 149ուն-
 ճու սահիֆէսինէ նազար օլունա :

(²) Եունանիճէ պիր քէլիմէ օլան մո-
 մուս պիգէ սգսանի թէրճէմէ օլունուր քի ,
 թան ու իսթիհզա իլահընըն իսմի տիր ,

տէ գըլ գալտը շէյվէյի լիսանը պիւ-
թիւն պիւթիւն պողածագ խտիւէր:

Էսասէն միւզէքքէր վէ միւէննէս գա-
իտէսինէ, վէ տէ թէսնիսէ սիյղէսինէ
թապի օլմանան պիր լիսան իշուն,
գումաշ էլպիսէսի քէնտի ճինսինին
ղայրըսը պիր եամա իլէ եամալամագ
թարղընտա օլան թէշէպպիւսաթտան
նէ չըգար, վէ լիսանըն թաալիմ ու
թէալլիւմիւնիւ կիւճէշտիրմէքլիքտէն
պաշգա նէ էյլիք տօղար, վէ պու
եիւզտէն չէքիլէն մէշագ ու զահմէթ
նէեք եարար, իշթէ էօրիւմէք մաա-
մուլաթընա թէշալիս էթտիլիմիզ մէ-
սէլէլէր պու, վէ պունա միւմասիլ
«զուր ջան անօգուտ վաստակ» տէ-
նիլէն եօրղունլուգլար տըր:

զիրա պու իլահ տէյիլ եալընըզ մէշուր
մուալլիմ վէ ֆէլէսօֆլարը, իլլա ճէմլի
իլահլարը տախի գէմմ ու իսթիհզա իլէ
մէշուր իտի. հաթթա պիր արալըզ չի-
լինկիլիք իլահը Հեփեսոս, իլիմ իլահիյէ-
սի Աթէնաս, վէ տէնիլէր իլահը Պոսի-
թոն, մերգումա միւրաճաթլա հանկը-
սընըն մուամէլաթընը թագալի ու իս-
թիհսան էտէր օլտուղունու սիւալ էթ-
մէլէրինտէ, Հեփեսոսու, հէր քէսին
գալպի աշըզ օլուպ տա խայըր շէր տիւ-
շիւնճէսի կէօրիւնմէք իւզրէ ինսանլա-
րըն եիւրէյի իւզէրինէ պիր բէնշէրէ աշ-
մամը օլտուղունտան տօլաեը թագալի
էթտի. Աթէնասը, ֆէնա գօմլուարա
թէսաստիւֆ էտինճէ, մահալլի ախէրէ
նագլ միւմքին օլմագ իւզրէ, իսանէսինի
մանղուլէ, եանի գալղար գօնար, եափ-
մատըղընտան տօլաեը զէվէլէնտի:

Վէ Պոսիթոնու տախի, պուղալարըն
պուշնուզլարըն կէօլէրի էօնիւնտէն
պիթիրմէտիլի իշուն, րասթ կէլէնի կէօր-
մէտէն գօշլամագտա օլտուղլարը պէհա-
նէսի իլէ իսթիհզա էյլէտի, չունքի իգ-
թիղայը մէսլէքի հէր շէյէ, վէ հէր քէսէ
ալըր ալմագ պիր գուսուր եափըշտըրմագ-
տան իպարէթ իտի:

Պու կիպի պէյհուտէ զահմէթլէրին
պիր ագճէ եէրի թութմանըպ տա,
էզմինէյի սալիֆէտէ Բերթոլլար, վէ
Լեզուագէտլէր թարաֆընտան րէտա
վէ բրօթէսթօ օլունան պիր ճիհէթի,
պաղի լիսան միւճիտիլի շուղուլա-
եանլարըմըզ թարաֆընտան շու սօն
սէնէլէրտէ էզ սէրի նէվ կէօրիւնմէյէ
պաշլամըշ տըր:

Եանի պիր էմնիէթլի էսասա, վէ
Սոռգաքանու ին գաիտէսինէ միւս-
թէնէտ օլմանարագ, ուշոսումա եա
տէ պուշոսումասիօն թէրթիպի իւզրէ,
կիւն լուղէթի կեանստան չըգար ըմըշ,
վէ հաջ քէլիմէսի տէ հաւյըն յ հար-
ֆը հաղֆ օլունարագ եափըմըշ, վէ
կաննեղ լուղէթի իսէ, կաշ աննեղ
տէն միւսաֆֆէֆ իմիշ վէ սաիրէ վէ
սաիրէ:

Էյլէ գալլի միւճէրրէտ իլէ օլ-
տուգտան սօնրա, պէնիմ տէնէճէյիմ
պիր աղ տահա միւնասէպէթլի տիւ-
շէճէք տիր շէյլէքի. կիւն քէլիմէսի-
նին մաախէզի Ֆարսիճէ Ջէն օլմալը
տըր. զիրա էրմէնիճէտէ սէտաճա
Ֆարսի քէլիմաթա միւշապիս օլուպ,
թէվախի հուրուֆաթլա թէլէֆֆիւզ
օլունուր փէք չօդ լուղէթլէր վար
տըր. կիւնպէն, գմքէն. զօրալէր,
զօրաւոր. զէման, ժաման. էնսամ,
անդամ. էրգան, աւժան. կէրմ, ջերմ,
ֆէնգ, գանճ. ճալիյո, յաւէս. կեալ,
կոլ. վէ սաիրէ⁽¹⁾:

Եախօտ Ֆարսիճէ կեան տան ալըն-

(1) Պու կիպի լուղէթլէրի Ֆարսի էր-
մէնիտէն մի ալտը, եօխսա էրմէնի Ֆար-
սիտէն մի, պուրասընա տաիր պիր հիւքմ
լեազըմ կէլիպ, պունու քլիմ վէրէճէյի
տէ պիր մէսլէլէյի տիկէր իսէ տէ, պահ-
սըմըզ պունուն իւզէրինէ օլմատըղընտան
օրասը սարֆը նաղար օլունմուշ տուր:

մըջ օլսա կէրէք տիր. նիշունքի պու-
քէլիմէնին պիրինճի մանէասը ճիւղա-
տոր. իքինճիտի տախի, ատաթ օլա-
րագ զիրուհ օլան քէլիմաթա պիլ ի-
լավէ ճէմլէնտիրիր, պէնսէկեան ,
զասէկեան կիպի:

Կէլէլիմ հաջա, կէրչի էճնէպի լի-
սանլարտան պիր շէյ ույտուրա պիլիր
խէք տէ, պունու տա քէնտի լիսանը-
մըզտան եագըշտըրալմ. գարնը աճը-
գանըն էթմէք իսթէր օլմասընը տէ-
լիլ իթթիխազ էտէրէք, հաջըն հաջց
տան միւխֆէֆ օլմասընը պիր պուլուշ
հիւքմիւնէ գամագլա իթթիխար էտէն-
լէրէ տէրիզքի, հաջըն խամուր մա-
նասընա օլան հաջս⁽¹⁾ տան թահրիֆ
օլունտուղունու, եախօտ պաշագ տէ-
մէք օլան հաւսկ տան թէվէլլիտիւնիւ
զանն էթսէլէր տահա զիեատէ էսա-
սի պիր բէէյտէ պուլունմուշ օլուրլար:

Հէլէ կանն եղ քէլիմէսի մութլագա
վէ սալլը սափլը Արապ մալի օլտու-
ղունտա հիշ շիւպհէ եօգ տուր. զիրա
պիրինճի իսպաթը լիսանը մէզպուրտէ,
վէ խուսուսի սիւրէթտէ ճէմի միւ-
քէսէր գաիտէսի օլուպ, գանսիյիւ
ճէմի գանասիյ կէլիր օլմասը, վէ ի-
քինճի իսպաթը իսէ, էճնէպի լիսա-
նընտան լիսանըմըզա նագլ օլունան
քէլիմաթըն, տարափոխու իւն ուսու-

(1) ց Հարֆընըն էսասը ու օլտուղու-
նուն, վէ լիսանըմըզա մախսուս օլան պիր
ճինս սափթըն տահա իխրաճ վէ իմասը-
նա մէտար օլմագ իւզրէ, ու Հարֆընըն
լիքինճի տէնտանը ուճուրա պիր յ իլավէ-
սիյլէ ց Հարֆը արթըրըմըշ պուլունտու-
ղունուն, բէմինտէն տէ իսթիտլալ օլունա
պիլէճէյի կիպի, պազի սագըլ ու լէրին ց
եա թէպուիլ օլունտուղլարը տախի վագը
օլմասընտան հաջս ընտա հաջս թահվիլ
օլունմուշ օլմասը թախմին օլունա պիլիր:

լիմիղճէ յ Հարֆընըն յ Հարֆընա թահ-
վիլ օլունարագ, իյիա, եղիա. Երու-
նաշեմ. Երուսաղեմ. Լուգա, Զուկաս
օլտուղու. կիպի գանսիյիւտէ, թահ-
րիֆէն կանն եղ, վէ լիսանըմըզա նագ-
լէն կանն եղ օլմուշ իտուլինին, ազլէ
մանթըզա վէ գաիտէէ միւթապըզ
պուլունմասը տըր:

Արթըգ տիւշիւնէլիմ պուրատա պիր
ճիւզի քի, տահա էթմէք փարասը
թէտարիքինէ միւհթաճ օլան պիր միլ-
լէթ իշուն, պու կիպի օեուճագլար-
տան նէ հասըլ օլուր, վէ պինլէրճէ
իսթիեաճաթ իշինտէ իքէն, եէրտէ
պուլունան հէր պիր շէյի պիթիւրտիք,
վէ բիրի բէրվէր օլտուգ տա, ագըլ
իլէ երլտըզլարա, վէ ֆիքիր իլէ Ալ-
լահըն եանընա գատարչըգմագ գուտ-
րէթինի քէսպ էթտիք կիպի կէօզ եու-
մուպ քէնտիմիզի ալտաթմագտան
հանկը մաթլուպ հուսուլ պուլուր.
պիզ նէրտէեիզ... էֆքեարըմըզ նէ-
րէտէ. հէր պիր իսթիեաճը պիթիր-
միշ, վէ ուլում ու սանաիճէ տէրէճէյի
քէմալէ եէրիշմիշ ուլու միլլէթլէր կի-
պի, լիսան ագանսիյալարընա ճիւն
միւ թէհիյեէ էտիեօրուզ, հանը ա-
գանսիյալարըզ նէրէտէ հաւնաշարաւ-
լարըմըզ, եօգսա նէտիր պու տէրէճէ
շաշըն տէրեասընտա փալա սալլա-
երպ, վէ հէնուզ չաթըսը ալընման
պիր պինանըն քիրէմիտինի վէ սուվա-
սընը պըրագըպ տա, իշինէ եալտըզլը
գալէմլէր վէ էվրօպաքեարի բէսիմլէր
վուրտուրմագլըզ սատալաերչլարըմըզ
հէյ վախ...:

Էվրօպանըն ազլէ մուվաֆըզ, վէ
շիւքէթի ինսանիյեէ եարաշըզ թաա-
լիմ, վէ թէրպիեէլէրինի, վէ պուն-
տան 5-6 եիւզ վէ պէլքի տահա զի-

եռատէ սէնէ էփլէլէրի, միլլէթիմիզին շիմտիքի հալինտէլէր իքէն, նէրէտէն պաշլամըշլար, նէ եափմըշլար, վէ նէ իլէ իլէրի վարմըշլար տա, շու շիմտիքի աալի տէրէճէնէ վասըլ օլմուշլար օրալարընը կէօղիւմիւզիւն կէօրմէզ թարաֆընա կէթիւրիպ, շիմտի պիզ տէ օնլար իլէ հէմփայէ օլմուշուզ տա, իհթիեաճաթըմըզ, անլէրին իհթիեաճաթընտան իպարէթ գալմըշ տըր կիպի, Մօլուլու գապա խասըրճընըն հալէպին գումաշ տէսթկեահտարլարընա վարարագ, «Պիզտէ թէլ էհլիլէրտէնիզ» տէտիյի թարզտա պուլունուեօրուզ:

Թէօվպէ խաթա էթտիմ. պիր ազ տահա իլէրի վարարագ էրքէք չօճուգլարըմըզա պիրէր Բրէնն վէ գըզլարըմըզա իսէ պիրէր Մուշթանն թավր ու հարաքէթի գազանտըրըեօրուզ. պու կիւնքի կիւն սէնէվի միլլիօնլար իլէ իրատ սահիպի օլանն ինկիլզ լօրտ չօճուգլարընըն պիլէ պիրէր սանաթ թահսիլինէ սալիք օլտուգլարը, վէ Ալամանիա գըզլարընըն իսէ, քիմին էվլատը օլուր իսէ օլտուն մէքթէպլէրտէ մէթպախա աշըրըզընա գատար էօյրէնմէնէ մէճպուրիեթ թահթընտա պուլունտուգլարը հալտէ, պիզլէր իսէ իքի տէօրթ էճնէպի քէլիմէսի, վէ պիր գաշ նէվի տէ իլիմ կէօղկէսի թէսլիմ էթտիյիմիզ գըզ չօճուգլարընա մէթպախա աեադ պասմամագ, վէ պիր սու պիլէ ըստամամագ, վէ սիւբիւրկէ հանկը թարաֆտան թուլթուլըր օլտուզունու աննամամագ չալըմը, վէ ուեար ույմազ էլինտէ պիր զաղէթա եաքիթապ քէօշէյի սէրիւտէ, եախօտ բիտնօ պաշընտա գուրուլուպ օթուրմագ, խըտմէթճիլէր պէսլէմէլէր գուլլան-

մագ ահքեամը վէրէն ճիհէթլէրի իլթիզամ էտիեօրուզ:

Վէ էրքէք չօճուգլարը տախի օլուր օլմազ իլէ, էսնաֆլըզա սանաթքեարլըզա, վէլհասըլ թէայեիւշիւ եէվմիյէնի գաեըրաճագ, վէ էթմէք փաւասը չըգարաճագ պիր իշ վէ խըտմէթքեարլըզա պօեուն էյմէզ էտիեօրուզ. քիմիսինէ պիւթիւն միլլէթիմիզ իշինտէ էմնայի նամէսպուգ իշլէր սաեըզլաթտըրըպ, քիմիսինէ տէ ալիւլալալըզ պաշտան պաշլըզ վէ տիպլոմաթլըզ թաալաթտըրըեօրուզ. . . : Վէ պինաէն ալէյհ իքի ճէպտէ պիր փարա պուլունմաեաճագ պիր սէֆալէթ, վէ գարընլար աճ, վէ պիթապ ու պիլլաճ պի հալի նէքպէթ իշինտէ պըրագըեօրուզ:

Ֆէսիմիզի էօնիւմիւզէ ալալըմ, վէ պուրատա պիր ճիւզի տահա տիւշիւնճէնէ վարալըմ, պու էֆքեար ու աթվարտա օլան գըզլարըմըզ քիմիլէրէ սաթաճաղըզ, վէ օ եօլտա շիշ պէյիկի տէլիգանլըլարըմըզ հանկը իշլէրտէ գուլլանաճաղըզ. . . կէտէրէք խանրմանըմըզն խարապընա, վէ միլլիեթիմիզին սէատէթիմիզին պիլ քիլլիլէյէ մահվընա պունտան պէտթէր նէ սէպէպ օլա պիլիւր. . . : Իմտի պու պահստա էրպապը միւթալէանըն նազարը տըզգաթընը պու նօգթա իւզէրինէ ճէլպ էթմէմիզ էլ վէրիւր, զիրա պունտան զիեատէսինին, վէ օթուրուպ չօճուգ կիպի հէօֆիւր հէօֆիւր աղլամաեա շաեան օլան նէչէ տէհէթլի ՀԱԼԼԷՐ զիքրինին պուրաւը եէրի տէյիլ տիր:

ՈՒՍՈՒԼՈՒ ՔԻԹԱՊԵԹԻ ԹԻՃԱՐԷԹ

Օնպեշինճի նիսխեսէն տիւմ (սա.252)

ԲԸԳԱՄՊԻՕ ԵԱՆԻ ԿԷՐԻ ԲՕԼԻԶԱ՝

Նիւսիս 1 իննի

Ն՞ 12

5375—ՕՏԿՕ Եալընըզ պեպին իւշեիւզ եւթմիւ պե ղուրու սուր :

Սուսսա Արաւեան միշէթ խանընսա սափին Թեպասը Տեվշեթի Աշիշէն . . . եան . . . աղասան ախզ իշե Խանանպոյ տուրիւնէն իմիպարէն 15 կիւն վասեսի խիմանընսա եւրիմիգէ իժա օշունմազ իւզ-րէ, Ուզուն Չարսուսա սափին Տեվշեթի միշարիշէնսա Թեպասարընսան . . . օղու . . . աղաւա ֆշիսէ եթմիշ օշունդունուզ ելլի ասէն Օւմանը շիւս-սընը մերգում իժա եթմիշ օշունդունսան (¹), ուսուշու քոթեթմոն պիշ իմրա մերպոնէն իւսալ գըշընան պիւր գըթա միւսսազ բըրէթ սեժ-քերինին նաթըզ օշունդու իւզրէ, Թեւափաւ հսէն մեսարիժաթ, վէ քոշի-չա պաշը Թեժեվիմի իշե պեւապեր իպշաղ օշան պեւ վեճնի պաշեա 5375 ղուրուշ, պու սեժա Խանանպոյսա Վաշիսէ խանընսա սափին . . . եան . . . եժենիսէն ախզ օշունմուշ օշունդէ, իշպու քոշիշանըն քարաժընըզա վուսուշինէն պիշ իմիպար 3 կիւն վոսեսի ինգիզասընսա օշ Թարաժսա . . . խանսա սափին Տեվշեթի միշարիշէնսա Թեպասարընսան շերիփիմ . . . եան . . . աղաւա եախոս եւրինէ մեպշաղը մեզպուրի շիւսը Օւմանի եխզ ղուրուշ իմիպուշչա իժա հսեսիգ :

Թարիխ ————— Իգամէթկեան ————— Իմզա

Սուսսա . . . խանսա սափին . . . եան . . . աղա ճեւապշերի :

ՆԵՎԻ ՍԱԼԻՍ

ՄԻԻԹԵՑԷՐԻԻԱԹ

ՔԵՑԱԼԷԹ ՍԵՆԵՏԼԷՐԻ

Քեֆալէթ սենէտլերի նէ վեճիլէ, վէ գաշ նէվի տիր :

Պիր մետեուենուն նէֆսինէ, վէ եախոտ միւթէրիֆ օլտուղու աշնինէ, վէ եատէ իլէրիտէ էտէճէյի իսթիգրազ, վէ ալա-ճաղը մալտէն տօլաեթ վուզու պուլաճազ պօրճունա, զաման ճիհէթիլէ վերիլէն իմզա վէ սենէտլերէ քեֆալէթ իթլազ օլունուր : Նիշուն քի էսաաշն սիւտրին

զիմէթինի ճիհէթի քեֆալէթտէն վէ միւ-թէֆէրիէն պօրճլանմազ, վէ թէէմին գըլմազ տէմէթ տիր :

Իշպու քեֆալէթին պազի էսաաի տէյն սենէտինէ գէլլէն, պազի համիշէն, վէ պազէն տախի մէթնի սենէտի տէյ-նէ իլալէթէն, վէ իսթէնիլտիլի հալտէ իսէ ալըճա պիր սենէտ իթաէն, ումու-րու թիճարէթտէ ալթը նէվի օլարազ, իճրա գըլընըր, վէ պիրիսինէ ֆեֆաշէրի նեֆսիյե, տիկէրինէ աշիսե, սալիսինէ, ֆեֆաշէրի պիլ մալ, քապիինէ մուվազգա-քա, խամիսինէ ֆեֆաշէրի պիսսեթ, վէ սաաիսինէ մուաղազա իթլազ օլունուր :

(¹) Գապուլ էքմէեկըր իշուն տախի պուրասա գապուլ կըմիշ օշունդունսան իպարէսի եազըլմալը քըր, չունի քօթեթոնու սա ասէմի գապուլէ պիմանէ եափրըր :

Հանկիսի տիր քեֆալէթի նէֆսիյէ սէ-
նէտաթը:

Պիր էյեամը մուայեէնէ տէ , եախօտ
խաթէնիլտիյի անտէ թէսլիմ էթմէք իւզ-
րէ պիր մէտեռնուն նէֆսինէ քեֆալէ-
թի հապի վէրիլէն սէնէտ օլուպ , վէ իքի
տիւրլիւ օլարագ ճարի տիր , պիրիսի
սըրֆ նէֆսէ , վէ տիկէրի մէքֆուլէյ-
չսեհտ խաթէնիլտիյի վագըթ , եատէ էյ-
եամը մէվուտէսինտէ նէֆսէն թէսլիմ է-
տիլէմէզ , վէ եախօտ ֆիրար էտէր իսէ ,
միւտտապիհ օլան շէյին իֆասընա միւ-
թէտաիր օլան սէնէտաթ տըր:

Քէֆալէթի ատիյէ սէնէտաթը հանկիսի
տիր:

Պիր մէպալիդի մաալիւմէնին իֆասընա,
եախօտ մէտեռնուն թարաֆընտան թէէ-
տիսէ օլունամագ իսէ , քէնտի եէտինտէն
խաթիֆա օլունամագընա , վէ եատէ պիր
ատէմին պատէլ մուհասէպէ զուհուր է-
տէճէք պօրճունուն թէէտիսէսինէ տաիր
օլան քէֆալէթտիր քի , ֆեֆալիքի մեշ-
րուքի տաիի տէնիլիր , չունքի Մէճէլլէյի
ձէլլէյի ահքեամը ատիյէ քիթապ էլ
քէֆալէսինին ալթը եիւզ օթուզ ալթըն-
ճը պէնտի իգթ իզասընճա , մէպալիդի մէք-
ֆուլլիհա մէտեռնա թէպէյեիւն , վէ
իֆա օլունամատըրը ըսմէն թէհագգուզ
էթմէտիքճէ , հիւքմիւ իճրա օլունամագ .
վէ քէֆալէթ էտէն զէվաթ միւթէատ-
տիտ օլտուղու հալտէ , Մէճէլլէյի ձէլլ-
լէյի մէզպուրէնին ալթը եիւզ գըրգ եէ-
տինճի պէնտի ահքեամընճա հէր պիրէր-
լէրի հիսսէսինէ իսապէթ էտէն մըգտար
իլէ միւթալիպ օլուր:

Քէֆիլի պիւ մալ նէ տիր:

Պիր տէյնէ այնը մէտեռն կիպի քէ-
ֆալէթ էթմէք օլուպ , թաապիրի մէշ-
րուի , ֆեֆիլի պիւլալ թէրքիպաթը տըր:
Պինաէն ալէյհ պու եօլտա եազըլան շէրհ
վէ սէնէտէ իմզա վագ էտէն , վէ եախօտ
պիր տէյնտէն տօլաեը թաապիրի մէշ-
րուի իւզրէ այրըճա սէնէտ վէրէն պիր
եախօտ միւթէատտիտ զէվաթտան , վէ
մէտեռնունտան հանկըսընը տիլէր իսէ ,
տաինին ալաճաղընը անտէն ալագէ գա-

տիր օլաճաղը , վէ պիրինտէն միւթալէ-
պէսինին , տիկէրինտէն թալէպ հագգընը
խագաթ գըլամաեաճաղը , Մէճէլլէյի ձէ-
լլէյի մէզպուրէնին ալթը եիւզ գըրգ
տէօրտիւնճիւ պէնտինտէ միւսարրաճ տըր:
Քէֆալէթի մուվագգաթա նէ տիր:

Պու տա պիր մէտեռնա նէֆսէն եատէ
մալէն պիր միւտտէթի մահտուտէ իչուն
քէֆալէթ էթմէք տիր , պունուն հիւք-
միւ թաեին օլունան կիւնէ գատար ճա-
րի օլուպ , անտէն սօնրա մէֆսուխ օլա-
ճաղը , Մէճէլլէյի մէզպուրէնին ալթը
եիւզ օթուզ տօգուղունճու պէնտինտէ
մուրագգամ օլտուղունտան , հիւքմիւ
քէֆալէթին իճրապը գըմընտա քէֆիլին
միւտտէթի մահտուտէ զարֆընտա միւ-
թալիպ օլմասը լիւղիւմիւ տէրքեար տըր:

Քէֆալէթի պիթտէրք նէ վէճէլլէ տիր:

Ֆիրուլթ օլունան պիր մալ եախօտ
միւք վէ հայվանաթ վէ սաիրէ իչուն ,
պաինին մալի օլտուղունա տաիր պու-
լունան քէֆալէթ օլուպ , ֆիրուլթ օ-
լունան շէյէ մուալիսարէն միւսթէհագգ
չըգարագ միւլթէրի էլինտէն զապթ է-
տէր իսէ , օլ հալտէ քէֆիլին պէտէլինի
թագմինէ մէճպուր օլաճաղը Մէճէլլէյի
մէզպուրէնին ալթը եիւզ օթուզ սէքի-
զինճի մատտէսինտէ մէսթուր տուր:

Քէֆալէթի մուալլագա հանկըսը տըր:

Պիր ատէմին տիկէր պիր զաթտան
ագճէ ալմասը , վէ եախօտ իչին թէհլի-
քէսի թէհահիւտ էտիլէրէք , ալագ ու իթա
էյլէմէսի գըմընտա իճրա օլունան քէ-
ֆալէթ տիր . պունա գանօնէն ֆեֆալիքի
մուգաֆիսէ տէնիլտիյի միսիլու , իսանը
էֆրէնճիտէն ալընարագ ինտէթ թիւճճար
գրիսիք տալի տէնիլիր , վէ պու եօլտա
օլան քէֆիլ , տէյնին գիմմէթի մէտեռնա
թէրէթթիւպիւնտէն սօնրա միւթալիպ
օլապիլէճէյի ճիհէթլէ , քէֆիլին գապլէլ
թէրէթթիւպիւ տէյն քէֆալէթտէն իս-
րաճը ճալիզ օլա պիլէճէյի Մէճէլլէյի մէզ-
պուրէնին ալթը եիւզ գըրգընճը պէնտին-
տէ մէսթուր տուր:

(Մապաշի սօնրա)